

Återrapportering utveckling av verksamhetsförlagd utbildning (VFU) som en resurs för kompetensförsörjning

Underrubrik

[Organisation/förvaltning]
Kvalitet och utvecklingsavdelningen

Upprättad: 2023-03-22

Version: 1.1

Ansvarig: Lisbeth Gyllander
Torkildsen

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Nulägesanalys	3
2.1 Kompetensförsörjning	5
3 Arbetet framåt, utmaningar och möjligheter	6

1 Inledning

Det övergripande målet är att erbjuda lärarutbildningar av hög kvalitet där verksamhetsförlagd utbildning (VFU) är en viktig faktor för att inspirera och utbilda människor som vill arbeta inom utbildningssektorn. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har stärkt samarbetet med lärarutbildningen på Malmö universitet (MAU) genom att anställa en VFU-samordnare. Syftet med funktionen VFU-samordnare är att skapa förutsättningar för hög kvalitet för lärarstudenterna, möjliggöra kompetensutveckling för handledare och VFU-ansvariga samt ge en grund för rekrytering för förvaltningens verksamheter. Rapporten ger en nulägesbild av förvaltningens arbete med VFU och identifierar utvecklingsmöjligheter.

På förvaltningsövergripande nivå ansvarar VFU-samordnaren för placeringar vid förvaltningens partnerskolor och samarbetskolor. Samordnaren bidrar till utveckling av strukturer för samarbete och kollegialt lärande mellan VFU-ansvariga på partnerskolorna och representanter från samarbetskolorna. VFU-samordnare har regelbundna möte med MAU) för utveckla studenternas VFU exempelvis hur introduktionsveckan kan organiseras.

Arbetet är ett led i att bidra till kommunfullmäktigemålet:

- Malmö stad ska säkerställa en god kompetensförsörjning.

2 Nulägesanalys

Gymnasie – och vuxenutbildningsförvaltningen (GVF) har tecknat ett nytt ramavtal om verksamhetsförlagd utbildning i lärarutbildningarna i Skåne och västra Blekinge 2022 vilket gäller samtliga av förvaltningen skolor. Det har också tecknats tilläggsavtal mellan MAU, förvaltningsdirektör och rektorer för följande skolor:

- Komvux (allmänna kurser på gymnasiet),
- Pauliskolan,
- Malmö Borgarskola,
- Malmö idrottsgymnasium,
- S:t Petri skola och
- Malmö Citadellsgymnasium.

I november varje år görs en uppföljning om hur avtalets uppfylls. 2023 följs paragraf 4, som gäller organisation, upp. Paragrafen omfattar bland annat följande punkt:

”Skolhuvudmännen ansvarar för att VFU-handledare ges förutsättningar för handledning, planering och reflektion tillsammans med studenten samt lämnar underlag till examinationen. VFU-handledare deltar också vid tre - partssamtalen”.

MAU och Lunds universitet (LU) använder sig av ett digitalt system för VFU (VFU-portalen). I portalen beställer universiteten platser i första hand vid partnerskolor. Lärosätenas totala behov i augusti 2022 visas i tabell 1.

Tabell 1. Lärosätenas behov av VFU-platser hösten 2022

Lärosätenas totala behov augusti 22	Antal studenter som GVF tog emot
103 studenter	68 studenter

Det sker en antagning till vårterminen för yrkeslärare och KPU- studenter (kompletterande pedagogisk utbildning) från MAU samt ämneslärare från LU. De flesta platsförfrågningar under våren kommer från LU. Förvaltningen har i dagsläget inget tilläggsavtal med LU när det gäller VFU.

Tabell 2. Lärosätenas behov av VFU-platser våren 2023

Lärosätenas totala behov januari 23	Antal studenter som GVF tog emot
83 studenter	16 studenter

När en student från MAU är placerad på en partnerskola ska studenten göra alla sina VFU-perioder på denna skola. Inom alla lärarutbildningar ingår 20 veckors VFU. VFU-perioderna är förlagda under tre av utbildningens terminer. Det innebär att partnerskolorna kan ha studenter, som har kommit olika långt i sin utbildning, under ett och samma läsår. Det totala antalet studenter från MAU är 188, vilket synliggörs i tabell 3.

Tabell 3. Total antal studenter för MAU 188

Antal studenter från MAU	Antal yrkeslärare
180	8

Förvaltningen tar emot ett antal VFU-studenter från andra lärosäten i Sverige vilket innebär att det totala antalet VFU-studenter på förvaltningens enheter är cirka 200. Dessa studenter är inte på sin VFU samtidigt.

Efter avslutad VFU-period genomför studenten en utvärdering. En av frågorna handlar om studenternas upplevelser av den verksamhetsförlagda utbildningen. Studenternas återkoppling används för att vidareutveckla förvaltningens mottagande av studenter. En annan fråga berör studentens bedömning av Malmö stad/GVF som framtida arbetsplats. Studenterna har de senaste åren till övervägande del gett ett positivt svar på frågan.

Det finns en utarbetad rutin på förvaltningens partnerskolor för att ta emot VFU-studenter där det ingår i introduktionen att skolledningen och elevhälsan presenterar skolan samt hur det är att arbeta i Malmö stad. Innan val av andraämne informerar skolledningen vad studenten bör tänka på inför sitt val av andraämne för att öka sin anställningsbarhet. Exempelvis råder det fortsättningsvis brist på ämneslärare inom naturvetenskap och matematik.

Det finns ett etablerat samarbete mellan skolförvaltningarna i Malmö stad när det gäller VFU där VFU-samordnarna från respektive förvaltning träffas. VFU-samordnare från de tre skolförvaltningarna ingår i ett storstadsnätverk för VFU mellan Stockholm, Göteborg och Malmö. Nätverket, som även innefattar representanter från lärosätena i de tre städerna, träffas en gång om året enligt ett rullande schema. 2023 är Göteborg värd. Under nätverksträffarna utbyts erfarenheter.

2.1 Kompetensförsörjning

VFU-studenter är en viktig rekryteringsbas för förvaltningen. I VFU-samordnarens uppdrag ingår ett nära samarbete med förvaltningens HR-avdelning för att skapa förutsättningar för en god rekryteringsbas.

Utgångspunkten för att studenter efter genomgången lärarutbildning ska välja Malmö stad som arbetsgivare, är VFU-perioder av hög kvalitet och att studenterna upplever ett gott mottagande av förvaltningens representanter i olika sammanhang.

Prognosen på ett kompetensgap visar, enligt den förvaltningsövergripande kompetensförsörjningsplanen, ett stort behov av rekrytering av behöriga ämnes- och yrkeslärare. För yrkeslärare är det, enligt prognos från SCB, 70 procent av arbetsgivarna som uppger att det finns brist på yrkeslärare. Detta gäller även i Malmö stad där i dagsläget åtta studenter, som läser till yrkeslärare,

gör VFU på förvaltningens skolor (se tabell 3). En del av dessa lärare gör VFU i egen tjänst.

3 Arbetet framåt, utmaningar och möjligheter

Förvaltningen har ett nära samarbete med MAU inom lärarutbildningen. Detta fortsätter även framåt och bidrar i det gemensamma utvecklingsarbetet.

MAU anordnar utlokaliserade handledarutbildningar, som förvaltningen kan ansöka om där förutsättningen är att det finns minst 40 deltagare. I dagsläget är 176 lärare registrerade som handledare i VFU-portalen och av dessa har endast 76 handledarutbildning, vilket tabell 4 visar. Målet är att alla handledare ska ha en utbildning motsvarande 7,5 högskolepoäng (hp).

Tabell 4. Antal lärare med respektive utan handledarutbildning

Antal lärare med handledarutbildning	Antal lärare utan handledarutbildning
76	100

Ett fortsatt led i utvecklingsarbetet är återkommande handledarutbildningar och att det finns utrymme för denna kompetensutveckling inom förvaltningens VFU-organisation.

Från universitet har man en önskan att vidareutveckla samarbetet med Malmö stad. Lärare från exempelvis Komvux har undervisat studenter, som läser kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) på universitet, inom betyg och bedömning. Samarbetet innebär även att MAU erbjuder seminarier för förvaltningens VFU-lärare på förvaltningens partnerskolor.

Malmö Citadellsgymnasium är en ny partnerskola till MAU. Skolans VFU-arbete har inte kommit i gång eftersom skolan är i en uppstartsfas, men arbetet kommer att påbörjas under nästa läsår. Vid en eventuell utökning av flerskolenheter bör VFU-studenter tas med under planeringsstadiet för att undvika att det uppstår brist på lokalutrymme för VFU-studenterna. Idag är detta en utmaning på vissa enheter. Ett identifierat förbättringsområde är att skapa utrymme på förvaltningens skolor där handledaren kan diskutera undervisningen med sin VFU-student.

Enligt de nationella riktlinjerna ska en student som läser KPU genomföra sin VFU i sin hemkommun eller geografiskt nära sin hemort. Det innebär att även

studenter, som är bosatta i Malmö och läser KPU vid annat lärosäte, framgent ska beredas VFU-plats i Malmö stad. En framtida utmaning är att många KPU-utbildningar är distansutbildningar, vilket innebär att förvaltningen måste rusta för fler VFU-platser än de som finns tillgängliga i dagsläget. I år har det kommit in förfrågningar från Kungliga tekniska högskolan (KTH), Mittuniversitet i Sundsvall och Karlstads universitet. Placeringar för studenter från KTH kunde lösas. Hur detta kommer att se ut kommande år är svårt att prognostisera. Det styrs av hur många studenter som bor i Malmö med omnejd och söker till lärarutbildning på andra lärosäten.